

Біблійна проповідь

Підготовка та проголошення експозиційної проповіді

Рецензія на книгу Г. В. Робінсона^{*)}

«Виклад проповіді» Гаддона Робінсона є однією з найважливіших книг у сфері гомілетики, яку часто називають основоположною для сучасних проповідників. Оpubлікована вперше у 1980 році, книга швидко стала класикою завдяки своєму систематичному підходу до мистецтва проповідування. Робінсон, досвідчений викладач і проповідник, зумів створити посібник, який є надзвичайно корисним як для початківців, так і для досвідчених проповідників. У цій рецензії ми розглянемо ключові аспекти книги, її структуру, методологію, а також її вплив на практику проповідування.

Марина Ашихміна, психолог, викладач, академічний декан, проректор з навчально-виховної роботи Таврійського християнського інституту (Херсон - Івано-Франківськ, Україна).

^{*)} Гаддон В. Робінсон. Біблійна проповідь. Підготовка та проголошення експозиційної проповіді / Пер. з англ. Віталій Однолько. — Херсон: The Master's Foundation, Таврійський християнський інститут, 2024. — 288 с. — (Серія «Богословська освіта»). — ISBN 978-617-8295-34-9

Класичний підручник Гаддона Робінсона неодноразово перевидавали, починаючи з 1980 р., під різними обкладинками і назвами російською мовою^[1], але українською вона вперше була видана тільки 2006 р.^[2] як навчальний посібник із гомілетики, і відтоді не перевидавалася. Тому назріла необхідність у новому сучасному українському виданні книги саме для української аудиторії читачів.

2024 р. The Master`s Foundation спільно з Таврійським християнським інститутом здійснено переклад українською мовою книги Гаддона Робінсона «Біблійна проповідь: підготовка та проголошення експозиційної проповіді»^[3] В цій публікації ми презентуємо, в першу чергу, саме це сучасне українське видання підручника, який видано Таврійським християнським інститутом у серії «Богословська освіта».

Основна концепція та структура

Ключовою концепцією книги є ідея «великий задум» (the big idea). Робінсон наголошує на тому, що кожна проповідь повинна мати одну

[1] Хеддон Робінсон. *Изложение проповеди*. – Издательство: ВВН, 1980. – 165 с. (Мова російська). – URL: <https://www.libex.ru/detail/book827889.html>

- Хеддон Робінсон. *Изложение проповеди*. – Издатель: Християнське життя, 1999. – 172 с. (Мова російська). – URL: <https://www.kniga.org.ua/product/7823/>
- Хеддон Робінсон. *Изложение проповеди: Мастер-класс по гомилетике*. 2003. – 225 с. (Мова російська). – URL: <https://www.kniga.org.ua/product/11413/>
- Хеддон Робінсон. *Библейская проповедь. Подготовка и изложение объяснительных проповедей*. – Изд-во: Шандал, 2005. – 256 с. ISBN: 1235939250947 (Мова російська). – URL: <https://www.philadelphiaibooks.ru/product/библейская-проповедь-хеддон-робинсон-автор-5859>
- Джон Стотт, Хеддон Робінсон. *Проповедь Слова Божия. Портрет проповедника. Изложение проповеди*. Учебное пособие. В 2-х книгах. – Издатель: ВЕЕ, 2010. – 512 с. (Мова російська). – URL: <https://www.kniga.org.ua/product/26849/>
- Хеддон Робінсон. *Библейская проповедь. Подготовка и манера подачи проповеди-толкования*. – Изд-во Висссон, 2015. – 235 с. ISBN: 5-93925-094-7 (Мова російська). – URL: <https://gracetime.ru/product/bibleyskaya-propovyed-kheddon-robinson/>
- Хеддон Робінсон. *Библейская проповедь. Подготовка и изложение объяснительных проповедей*. – Издатель: ЕХЦАП, 2019. – 225 с. ISBN: 5-93925-094-7 (Мова російська). – URL: <https://gracetime.ru/product/bibleyskaya-propovyed-kheddon-robinson-novoe-izdanie/>

[2] Хеддон Робінсон. *Виклад проповіді*. – Видавець: ВЕЕ, 2006. – 168 с. ISBN: 9668481828 – URL: <https://www.kniga.org.ua/product/27293/>

Хеддон Робінсон, Джон Стотт. *Проповідь Слова Божого. Викладка проповіді. Портрет проповідника*. В 3-х книгах. – Видавець: Християнське життя, 2006. – 494 с. – ISBN: 966-8481-83-6 – URL: <https://www.kniga.org.ua/product/31462/>

[3] Гаддон В. Робінсон. *Біблійна проповідь. Підготовка та проголошення експозиційної проповіді* / Пер. з англ. Віталій Однолько. – Херсон: The Master`s Foundation, Таврійський християнський інститут, 2024. – 288 с. (Серія «Богословська освіта») – ISBN 978-617-8295-34-9 – URL: <https://tci.org.ua/news/біблійна-проповідь-підготовка-та-про/>

головну ідею, яку слухачі можуть легко зрозуміти і запам'ятати. Це дозволяє уникнути розпорошеності та допомагає сконцентрувати увагу на основному посланні. Автор підкреслює, що кожна проповідь має бути добре структурованою, чіткою і зрозумілою.

Структура книги ретельно продумана і логічно побудована. Вона складається з трьох основних частин: підготовка проповіді, структура проповіді та виголошення проповіді. У першій частині Робінсон детально описує процес підготовки проповіді, починаючи від вибору тексту до завершення чернетки. Він звертає увагу на важливість екзегези, тобто тлумачення біблійного тексту, яке є основою для будь-якої проповіді. Автор надає корисні поради щодо методів вивчення тексту, включаючи історичний контекст, літературний жанр та граматичний аналіз.

Процес підготовки проповіді

У другій частині книги автор розглядає структуру проповіді. Робінсон пропонує кілька моделей структурування, включаючи тематичну, текстуальну та наративну проповіді. Тематична проповідь зосереджується на певній темі, текстуальна – на конкретному біблійному тексті, а наративна – на розповіді чи історії. Автор наводить приклади кожного типу проповіді та пояснює, коли і як їх краще використовувати.

Робінсон наголошує на важливості введення, основної частини та висновку проповіді. Введення має зацікавити слухачів і підготувати їх до сприйняття головної ідеї. Основна частина повинна логічно розвивати цю ідею, підкріплюючи її аргументами та ілюстраціями. Висновок має підсумувати проповідь і залишити слухачів з чітким розумінням того, що вони почули.

Виголошення проповіді

Третя частина книги присвячена виголошенню проповіді. Робінсон звертає увагу на важливість риторичних прийомів, мови тіла, голосу та інших невербальних засобів комунікації. Він надає поради щодо того, як тримати увагу слухачів, як використовувати паузи, інтонацію та жести для посилення впливу проповіді. Автор підкреслює, що проповідник повинен бути не лише оратором, але й актором, який використовує всі засоби для передачі свого послання.

Духовна підготовка проповідника

Окрім технічних аспектів, Робінсон звертає увагу на духовну підготовку проповідника. Він наголошує на важливості особистої молитви, роздумів над Святим Письмом та морального життя проповідника. Автор стверджує, що проповідь буде ефективною лише тоді, коли вона буде виходити з глибини духовного життя самого проповідника.

Вплив і значення книги

«Виклад проповіді» Хедона Робінсона має значний вплив на сучасну практику проповідування. Книга стала настільним посібником для багатьох семінарій та навчальних закладів, де вивчають гомілетику. Вона допомогла багатьом проповідникам розвинути свої навички та підвищити ефективність своїх проповідей.

Однією з причин популярності книги є її практичний підхід. Робінсон не просто теоретизує, але надає конкретні поради та рекомендації, які можна застосувати на практиці. Книга сповнена прикладами, ілюстраціями, що допомагає краще зрозуміти ідеї автора і побачити їх в дії. Завдяки цьому, читачі отримують не лише теоретичне розуміння, але й практичні інструменти для підготовки і виголошення проповідей.

Крім того, Робінсон приділяє значну увагу контексту та аудиторії, підкреслюючи, що проповідь повинна бути адаптована до потреб та очікувань слухачів. Він наголошує, що проповідник повинен бути уважним до реакцій аудиторії і готовим змінювати підхід, якщо це необхідно. Це підкреслює важливість емпатії та чутливості у проповідуванні.

Розвиток гомілетичної науки

«Виклад проповіді» також зробила вагомий внесок у розвиток гомілетичної науки. Книга вплинула на те, як гомілетика викладається і вивчається у багатьох семінаріях та богословських школах. Вона задала нові стандарти у підготовці проповідників, сприяючи більш систематичному і професійному підходу до цього мистецтва.

Робінсон також висвітлює етику проповіді, наголошуючи на важливості чесності та відповідальності проповідника. Він стверджує, що проповідник повинен бути вірним біблійному тексту і не використовувати його для маніпуляцій чи особистих цілей. Це підкреслює високу моральну планку, яку автор встановлює для тих, хто прагне стати ефективним проповідником.

Особистий вплив і приклади

Книга також містить багато особистих історій і прикладів з власного досвіду Робінсона, що робить її більш живою та зрозумілою. Він ділиться своїми успіхами і невдачами, що допомагає читачам відчувати, що вони не самотні у своїх зусиллях стати кращими проповідниками. Це додає книзі людського виміру і робить її більш близькою для тих, хто її читає.

Заключні думки

«Виклад проповіді» Хедона Робінсона є не лише теоретичним посібником, але й практичним керівництвом, яке допомагає проповідникам

усвідомити свою місію і покликання. Книга охоплює всі аспекти проповідування – від підготовки до виголошення, від технічних деталей до духовної підготовки. Вона сприяє формуванню цілісного підходу до проповіді, який поєднує інтелектуальну глибину, духовну насиченість та риторичну майстерність. Однією з найсильніших сторін книги є її зрозумілість та доступність. Робінсон пише простою мовою, уникаючи надмірної академічності, що робить книгу доступною для широкого кола читачів. Це, безумовно, сприяє її популярності і робить її цінним ресурсом для багатьох поколінь проповідників.

Додатки у книзі Хедона Робінсона «Виклад проповіді» є важливою частиною видання, що значно збагачує основний текст та надає додаткові інструменти для проповідників. Вони пропонують практичні приклади, детальні інструкції та додаткові ресурси, які допомагають застосувати теоретичні знання на практиці. У цьому відгуку ми розглянемо основні елементи додатків та їх значення для читачів.

Практичні приклади

Одним з найцінніших аспектів додатків є практичні приклади проповідей. Робінсон включає зразки проповідей різних типів (тематичних, текстуальних та наративних), які демонструють, як теоретичні концепції, описані у книзі, можуть бути реалізовані на практиці. Ці приклади є чудовими зразками для наслідування та джерелом натхнення для проповідників, які тільки починають свій шлях. Вони допомагають побачити, як можна структурувати проповідь, розвивати головну ідею та використувати різні риторичні прийоми для посилення впливу на аудиторію.

Методичні поради

Додатки також містять методичні поради щодо підготовки проповідей. Вони охоплюють різні аспекти цього процесу, включаючи вибір тексту, аналіз контексту, визначення головної ідеї та структурування матеріалу. Робінсон пропонує покрокові інструкції, що роблять процес підготовки більш організованим і зрозумілим. Ці поради є особливо корисними для початківців, які можуть відчувати певні труднощі у структурованій підготовці проповіді.

Інструменти для екзегези

Окремо варто відзначити інструменти для екзегези, включені у додатки. Робінсон надає детальні рекомендації щодо аналізу біблійного тексту, включаючи історичний та культурний контекст, літературні жанри та граматичні особливості. Ці інструменти допомагають проповідникам глибше розуміти Святе Письмо та точніше передавати його значення своїй аудиторії. Екзегетичні методи, описані у додатках, є важливим

ресурсом для тих, хто прагне робити свої проповіді більш обґрунтованими та змістовними.

Поради щодо виголошення проповіді

Додатки також включають поради щодо виголошення проповіді. Робінсон детально описує, як використовувати голос, мову тіла, інтонацію та паузи для посилення впливу на слухачів. Він підкреслює важливість невербальної комунікації та дає конкретні рекомендації, як тримати увагу аудиторії та зробити своє послання більш переконливим. Ці поради допомагають проповідникам розвивати свої ораторські здібності та робити свої виступи більш ефективними.

Робочі аркуші та завдання

Окрім текстових матеріалів, додатки містять робочі аркуші та завдання, які сприяють практичному застосуванню отриманих знань. Ці завдання допомагають закріпити теоретичні концепції та розвинути навички підготовки та виголошення проповідей. Робочі аркуші дозволяють проповідникам систематизувати свою роботу, планувати проповіді та оцінювати їх ефективність. Це є чудовим інструментом для самонавчання та вдосконалення своїх навичок.

Висновки та рекомендації

Додатки у книзі «Виклад проповіді» Хедона Робінсона є незамінним ресурсом для проповідників, які прагнуть поглибити свої знання та удосконалити навички. Вони пропонують практичні приклади, методичні поради, інструменти для екзегези, рекомендації щодо виголошення проповіді та робочі аркуші. Усі ці матеріали допомагають робити процес підготовки проповіді більш організованим і ефективним, а самі проповіді – більш змістовними та впливовими.

Робінсон створив не просто книгу, а комплексний навчальний посібник, який охоплює всі аспекти проповідування. Завдяки додаткам, читачі можуть не лише теоретично засвоїти матеріал, але й активно застосовувати його на практиці, що є надзвичайно важливим для справжнього розвитку та вдосконалення проповідницького мистецтва.

«Виклад проповіді» Хедона Робінсона є незамінним посібником для тих, хто прагне удосконалити свої навички проповідування і стати ефективними комунікаторами Божого слова. Книга поєднує в собі глибокий теоретичний аналіз з практичними рекомендаціями. Робінсон надає не лише технічні знання, але й духовні настанови, підкреслюючи, що справжня проповідь повинна виходити з серця, бути вкоріненою у Святому Письмі і спрямованою на служіння людям. Завдяки цьому, «Виклад проповіді» залишається актуальною і цінною книгою, яка продовжує надихати і навчати нові покоління проповідників.